

SLOVENSKI VARD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znača.
Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvolje frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Franu Kolinanu hiši „Gledališka stolba“. Upravništvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Slovenčina pri uradnjah.

Le skromni so naši napredki glede dejanske upeljave slovenskega jezika pri sodnijah. Res je, da nam dandanes noben sodnik na Slovenskem ne bode branili slovenskih tožeb in prošenj, in res je, da se deloma rešujejo slovenske uloge v slovenskem jeziku. To je pa tudi vse, kar smo v novi dobi dosegli. Kajti, da se zapisniki o zaslišanji zatoženca in prič v kazenskih stvareh slovensko vodijo, ni napredek, ker to je že nekdaj bilo in ravno tako se je pred že pri nekaterih sodnijah v zapisniku prisega slovensko pisala.

Omeniti pa moramo precej, da se to ni povsod godilo, ravno tako, kakor tudi še dandanes lehko najdeš nemške zapisnike v tej zadevi in tudi nemško prisočno, katero je naš ubogi kmet podkrižal in s tem potrdil, da je ravno isto (nemško) prisočno položil. Da! mi smo imeli celo že večkrat priliko prepričevati se, da je bil zatožen slovensk kmet, ker je tako nemško prisočno podkrižal, katere še razumel ni.

Kar smo tedaj do sedaj pod prijazno nam vladu z velikim trudom dosegli, je le malo, skoro bi rekli nič in nam ni nikakor treba na to ponosnim biti.

Od vseh zatožencev na Slovenskem gotovo 90 odstotkov ne zna nemški.

Vendar dobi vsak, če je k preiskovalnemu sodniku poklican, „Vorladung“-o, ravno tako vsaka priča; preiskovalni zapisnik vodi se, če je sodnik slovenčine zmožen in če ima sploh voljo za to, slovenski, če ne — nemški. Zatoženemu dostavlja se z dekretom nemška tiskovina: „Anklageschrift“.

Državno pravdništvo nobenega ne zatoži, ampak „erhebt die Anklage“ proti komu; glavna obravnavna vrši se vsaj na Kranjskem slovenski, kar drugače biti ne more, ker navadno zatoženec in priča ne razumejo družega jezika.

Ko je zatoženec obsojen in se hoče pritožiti,

potem dobi „Urtheil“ in njegova pritožba rešuje se vedno v nemščini; če ga sodnija pokliče, da naj nastopi kazen, zgodi se to z „Verordnung“-o; recimo, on prosi za odlašek, tedaj se mu usliši ali odbije njegova prošnja zopet z „Verordnung“-o.

Ovadbe rešuje državno pravdništvo, če jih ne more uslišati, s tem, da kmetu naznanja, „dass sie keinen Anlass zur Strafverfolgung finde“, itd., itd.

Takšen je tedanj položaj slovenčine v kazenskih stvareh. Državno pravdništvo občuje pismeno brez izjeme le nemški, bodi si stranka nemška, bodi si slovenska, ne oziraje se na jezik, v katerem je uloga pisana.

V civilno-pravnih rečeh je pa še hujše. Tu velja pravilo, da mora vse nemško biti. Le izjemoma je dopuščeno posluževati se tudi slovenčine, in skoro povsod se čuti, da se naš jezik le trpi. Na pr. ni dovoljeno pri mest. deleg. sodniji v Ljubljani na slovensko tožbo protokolirati slovensk odgovor.

Zapuščinske obravnave se vršijo brez izjeme v nemščini. Ravno ista praksa velja pri vodstvu javnih knjig.

To velja skoraj pri vseh sodnijah na Slovenskem in le izjemoma se upa kak narodni sodnik drugače ravnati.

Tedaj je naš izrek gotovo opravičen, da so naši napredki le skromni glede upeljave slovenskega uradovanja.

Če preudarimo, da dobiva nemšk kmet, ki ima opraviti s sodnjami ali z drugimi oblastnjaki, vsaj njega zadevajoča pisma v svojem materinem jeziku, da jih, če zna brati, lahko sam bere, in če ne zna, si od soseda ali kakega drugačega prebrati da, moramo se res sramovati, da našemu kmetu to ni dovoljeno, kar nemškemu, namreč: da se njegove stvari v njegovem jeziku razpravljajo in da se mu to, kar njega zadeva, v domačem jeziku naznanja.

Naše ljudstvo tedaj стоji v tem oziru slabje od nemškega. Pesimistično mišljeno bi skoraj rekli,

da se na tak način degradira naše ljudstvo, ki nosi ista bremena, kakor nemško in ki je gotovo vzgled lojalitete in avstrijskega patriotizma.

Kdo je temu kriv? Odkritosrčno rečeno: mi sami! Še zmirom velja stari izrek, da ima vsako ljudstvo tako vladu, kakeršno zaslubi. Mi svoje zahteve glede ravnopravnosti prav lahko na zakone in ministerske naredbe opiramo. Nam ni treba nobenega silovitega postopanja po naših časopisih, ki ima za nasledek le konfiskacijo v škodo naročnikov in lista.

Naši bralci se bodo spominali ministerskih naredb, ki so glede slovenskega uradovanja izšle. Iz teh je jasno mnenje justičnega ministerstva razvidno. Justično ministerstvo raztolmačilo je zakone v smislu ravnopravnosti in je strogo zaukazalo, da se morajo držati sodnije in državna pravdništva teh določil. Stranka, katera zahteva slovensko uradovanje, ima tedaj gotovo mnenje in določbo ministerstva za se. Če se v marsikaterem slučaji ne ravna tako, kakor je zaukazano, ne bode nobeden stranki branili, da se pri ministerstvu pritoži. Te pravice se moramo tedaj s konsekvenco posluževati pri vsaki priložnosti in mi bomo s tem ministerstvu in našim poslancem prav ustregli in sebi narveč pomagali. Z mlačnostjo pa, kakor do sedaj, ne boderemo ničesar opravili; — vigilantibus jura.

Vedno in konsekventno se tedaj po postavnem potu poslužujmo svojih pravic — za svojo pravico.

Treba je torej prvič, da mi sami konsekventno le svoj jezik rabimo pri uradnjah, in drugič, da se v vsakem slučaju, ko bi se pregrešilo zoper ravnopravnost, pritožimo in če drugače ne, da ta slučaj ministerstvu naznanimo.

„Slov. Pravnik“.

Iz proračunov evropskih držav.

(Konec.)

V teh 4.293.559.507 frankih zapadene so sicer deloma tudi amortizacije, izdatki za mirovnine i. t. d., a ti zneski neso nikakor izdatni.

LISTEK.

Junak našega časa.

(Roman M. Lermontova posl. J. P.)

Pecorinov dnevnik.

II.

Knežna Mary.

13. maja.

(Dalje.)

Njegova vnanjost bila je na prvi pogled jako zoprna, a priljubila se je nam, ko smo spoznali v nepravilnih črtah njegovega obraza pečat krepkega in plemenitega srca. Ženske se nerokokrat tako zaljubijo v take ljudi, da bi ne zamenjale njih grdi obrazov za lepoto najlepših rudečeličnih mladičev.

Ženskam moramo dati prav; one instinkтивno poznačajo duševno lepoto, zato morda ljudje podobni Wernerju tako strastno ljubijo ženske.

Werner je majhen, suh in slab kakor otrok,

jedno nogo ima krajšo, kakor Byron; glava njegova je v primeri s telesom strašno velika; lase nosi kratko ostržene, tako da se dobro poznajo neravnosti na njegovej črepinji, ki bi iznenadile frenologa s spletko različnih nagibov. Njegove črne oči bile so vedno nemirne, kakor bi hotele uganiti vaše najskrivnejše misli. Njegova obleka je lepa in okusna; na svojih suhih, žilastih malih rokah nosi svitlo-rumene rokavice. On nosi črno suknjo, črn robec za vratom in črn telovnik. Mladež imenuje ga Mefistofela; on se na videz jezi na to, v resnici pa to ustreza njegovemu samoljubju. Midva sva se dobro razumela in postala sva dobra prijatelja ravno zato, ker jaz nesem za družbo, izmej dveh prijateljev je vselej jeden suženj družega, dasi neče noben priznati tega; suženj jaz nesem mogel biti, a zapovedovati v tem slučaju — je težavno, ker ni zadostni samo zapovedovati, temveč mora tudi slepit ob jedlem, poleg tega imam pa sluge in denar! Z Wernerjem sva se takole spriznjila: sešla sva se z Wernerjem v C..., v krogu mnogoštevilne in veselje mladeži, razgovor nagnil se je na filozofično

stran; govorili smo o prepričanjih: vsak bil je prepričan v čem družem.

— Kar se mene tiče, prepričan sem le v jednej stvari... rekel je doktor.

— V čem? vprašal sem ga, da bi zvedel mnenje človeka, ki je dozdaj molčal.

— V tem, odgovoril je: — da bom prej ali slej neko lepo jutro umrl.

— Jaz sem že na boljem, rekel sem mu: prepričan sem še razen tega, da sem se rodil nek slab večer.

Vsi so mislili, da govoriva midva same nemnosti, a prav za prav pa ni povedal noben toliko pametnega. Od takrat odločila sva se od drugih ljudij. Često hodila sva v kupe in razgovarjala se samo o najabstraktnejših predmetih, dokler nesva opazila, da slepiva drugačega. Potem sva se pa spogledala z očmi, kakor so to delali rimske avguri po besedah Ciceronovih, in začela sva se hohotati; ko sva se nasmejala, ločila sva se zadovoljna.

Ležal sem na divanu, gledal v strop, položivši roke pod glavo, ko je prišel Werner v mojo sobo.

Ako se to vsakoletno plačilo 4 293,559.507 po 5 odstotkov kapitalisira, dobimo povprečni kapital državnih dolgov vseh prej omenjenih desetih držav v ogromnem znesku

85.871,190.140 frankov, in če ta velikanski dolg razdelimo na posamične prebivalce, pride na vsako glavo 293 frankov državnega dolga.

Pri tem kapitalisirani po 5 odstotkov pa so izdatki za amortizacije, za odplačil i. t. d. več nego poravnani, kajti obrestni stavek v večini omenjenih držav, po katerem se obrestuje dolg, iznaša le 3 do 4 odstotke.

Za druge izdatke preostaja še:

1. V Nemčiji	1.458,678.050	fr.
2. „ Velikej Britanskej . . .	1.517,497.700	"
3. „ Francoskej	1.288,824.049	"
4. „ Italiji	1.252,424.049	"
5./6. V Avstro-Ogerskej . . .	948,714.688	"
7. V Rusiji	835,501.538	"
8. „ Španskej	347,398.800	"
9. „ Belgiji	149,418.179	"
10. „ Nizozemskej	135,847.760	"
vkupe	8.023,604.558	fr.

tedaj na vsacega prebivalca po 27 frankov 38 centimov na leto, ali 49.10 odstotkov vseh izdatkov.

Iz teh statističnih podatkov je jasno, da ob resti za državne dolbove in takozvani „oborožani mir,“ ki prav za prav sili vse države vso skrb in ves denar obračati za vojsko, prouročujeta največi potrošek, da vse druge potrebščine za pouk, trgovino, poljedelstvo, pravosodje, za pošte in telegrafe, za javna dela, za umetnost, od katerih je ravno zavisno blagostanje in sreča narodov, komaj toliko iznašajo, kolikor potrebuje vojska in državni dolg. Ta dva faktorja sta tedaj bolezen, ki razjeda blagostanje držav in narodov in katere, kakor vse kaže, tako hitro še odpravili ne bodo.

Mej vsemi evropskimi državami pa je Francoska najbolj obremenjena. Res je, da je bogata, da ima užorno trgovino, kako ugoden položaj, a če se pomisli, da v vseh družih državah iznašajo povprečno vsi izdatki le 55 frankov 67 centimov, v Francoskej pa (prebivalstvo računajoč na 37.600 000 ljudij) 94 frankov 30 centimov na glavo, tedaj za 38 frankov 63 centimov za vsako glavo več, da vojno ministerstvo potrebuje vsako leto edno 584,106.000, pomorsko ministerstvo pa 204,898.519 frankov, v čemer pa še neso uštete razne dotečije, režija, javna dela, utrjenja, katera omenjene izdatke zvišajo izdatno nad jedno milijardo, so to številke vendar nekako tolažilne, ker kažo, da, kjer je veliko luči, je tudi senca temnejša.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 21. februarja.

V ponedeljek pričela je gospodarska zbornica obravnavati novelo k šolskej postavi,

katera se bo znabiti že danes dognala. Ker bode tudi srednja stranka za njo glasovala, ni dvomiti, da bi ne bila vzprijeti in sicer z neznanimi premembami. Nekoliko upora bilo je čutiti le v odseku pri §. 21., ki določuje dolžnost šolskega obiskovanja, pa v zbornici vendar ne bo nobeden stavil samostalnega predloga, ker je malo upanja, da bi bil vzprejt.

Včeraj bila je seja državnega zbora. Poslanec Graf poročal je o predlogi, zadevajoči podporo za Tirole vsled povodnji 1882. leta. Postava vzprejme se brez debate v drugem in tretjem čitanju; ravno tako resolucija glede urejenja Drave. Na to se nadaljuje specijalna debata o zložitvi kmetskih zemljišč. — Koncem seje namerava dr. Herbst in tovariši, kakor piše „N. fr. Pr.“, staviti poseben predlog zaradi odgovora na zadnjo interpelacijo. On hoče namreč zahtevati, da se naj vladin odgovor na njegovo interpelacijo odkaže odseku kazenske postave, kateri naj bi preiskaval v odgovoru nahajajoče se razlaganje §. 3 odstavka 5. tiskovne postave z 17. decembra 1862., potem pa razmotraval vprašanje, je li treba, da se dotična točka postave po zakonodajskem potu avtentično razloži, ozioroma, da sam odsek stavi v zbornici sem spadajoče nasvete.

V zadnji seji budžetnega odseka predložil je grof H. Clam glavno poročilo. Po njega prečitanju izjavlja dr. Sturm v imenu svojih somišljenikov, da smatrajo to poročilo za političen eksposē in da torej neso v stanu zanj glasovati, kakor bodo tudi glasovali proti tezej finančnej postavi. Na to vzprejme večina brez debate glavno poročilo in finančno postavo v vseh posameznih členih, z jednimi premembami, da se nastavijo državni izdatki s 491,625.636 gld., dohodki pa s 463,081.345 gld., torej primanjkuje 28,544.291 gld.; neke druge premembe zadevajo pa še odplačilno rento in gradbo nove zbornice.

Potem poroča dr. Klaic o vladinej predlogi, zadevajoči pristojbine v luhah, kar se nesprenjeno vzprejme.

Vniranje države.

Vsled naročbe srbskega trgovskega sodišča zarubila se je blagajna glavnega podjetnika „prve srbske državne železnice“ zavojlo zneska 129.152 dinarjev, katero dolguje generalni podjetnik Vitalis podjetniku Berger-ju za dokončana dela. „Srpska Nezavisnost“ pripoveduje, da so se uradniki Vitalisa pri rubežni jako uporno obnašali in so celo hoteli zagrabiti zastopnika toženčevega, ko je zahteval ključe od blagajnice. Še le, ko so posredujoči organi policije pretili s silo, pokorili in udali so se uradniki. Fine, namestnik Vitalisova, je baje rekel, ko je slišal imenovati zarubljeno svoto: „Kaj? 130 000 dinarjev! Toliko denarja še samemu kralju srbskemu ne zaupam!“ Na dalje je tudi dejal: „Tako grem k ministru Garašaninu. On bode celo trgovsko sodišče razgnal.“ Fine govoril je vse to v francosčini in oficijelni tolmač podjetja moral je te besede točno pred komisijonom srbski ponoviti. „Videl“ zagotovlja, da bo vladan, ako se te vesti „Srpske Nez.“ obistinijo, zlasti braniti ugled postave napsoti tujcem, kakor tudi domaćinom.

O bodočem kronanju ruskega cara piše se „Pol. Corr.“ iz Petrograda, da bodo pri tem svečanem činu navzočne te le visoke osobe: jeden iz princev švedske kraljeve družine, princ Valdemar Dinski, deželni grof Hesilski (soprug umrle velike kneginje Aleksandre Nikolajevske), princ Aleksander

Hesen-Darmstadtski (brat umrle carice Marije Aleksandrovne), vojvoda Genueški, bratanec italijanskega kralja, princ Portugalski, Avgust vojvoda Coimbraški in nekoliko nemških princev. Mogoče je tudi, da pride kralj Georg iz Grške; prideta pa gotovo knez Nikita iz Črnogore in knez Aleksander iz Bulgarške. Zanjuje se pa več, da bi se bili tudi nekateri monarhi povabili k slavnosti kronanja. — V Moskvi se marljivo nadaljujejo priprave za slavnost. Zaradi kronanja bodo se šole v Moskvi prej končale ko po navadi. Na vsečilišči pričnejo se izpit s 1. marcom (starega stila) in se imajo dovršiti do 1. maja. V starodavnem carskem Kremlju prenovljajo se vsa stanovanja za d'orno spremstvo; za dvorano, v kateri se bo vršlo kronanje, „granovitaja palata,“ pripravlja se jedna sama orjaška preprogašarenica, obstoječa iz raznobarvenih tvarin, katero delajo nune jednega moskovskega samostana.

Londonska podonavska konferenca ima še dognati vprašanje o podaljšanji mandata evropskega komisijona in ruske zahteve glede rokava Kilia, s katerima se je baje že sinoči bavila. Mandat evropskega komisijona se hoče za osem let podaljšati in tudi privoliti v ruska uredna dela po Kiliji. S tem bila bi opravila konference končana, manjkalo bi le še privolitev Rumunske. Trdi se, da je Avstrija Rumunskej nasproti popustila jedno glavnih določeb Barrière-ovega predloga. Mej drugim privolila je tudi pravico lastne reške policije po rumunskej Donavi. Glede na to se torej v obče upa, da Rumunija ne bude dolgo več odlašala vzprejeti zapisnike, ki se imajo te dni v Londonu podpisati.

Dopisi.

Iz Spodnjega Roža na Koroškem

19. februarja. [Izv. dop.] Vsled splošnih pritožb, da se otroci v šoli premašo naučé, sklical je krajni šolski svet v Glinjah pritoževatelje in druge, ki imajo pravico v tej zadevi odločevati in s temi v soglasju našel je uzrok neuspeha, in ta je: ker se že v prvem letu in s prošo šolsko knjigo začno šolarčki mučiti z nemščino in ker se v drugih razredil slovenščina kar popolnem odstranjuje. Uložila se je zaradi tega prošnja na deželni šolski svet v Celovci, naj bo šola v Glinjah slovenska, in še le potem, ko bodo otroci slovenski že dobro znali čitati in pisati, naj se poleg slovenščine uče tudi nemščine.

Na to bil je v znanej pruskej kovačnici v Borovljah skovan protest proti poslovenjenju šole v Glinjah, kateri protest imel je mnogo „falsificiranih“ podpisov in kateri so podpisali tudi ljudje iz drugega šolskega okraja. Ta protest prišel jim je kakor nalašč, in z njim podkovana šolska komisija primaha v 26. dan aprila 1882 dopolnje ob 10. uri v Glinje in se poda k gospodu župniku, od tega pa k tedanjemu načelniku krajnega šolskega sveta, povabivši ga, naj gre nemudoma z njima.

Ne vem, kaj so se pomenkovali z g. župnikom, čudno je pa to, da se je načelniku reklo, da je „občinstvo s to šolo popolnem zadovoljno (?)“, ter da so se g. župnik hvatali zaradi veronauka, ker se je pri prilikti pokazalo, da so g. župnik govorili le nemškutarjem na ljubo. — Dospevši v solo in videlvi, da je nepričakovano slabo obiskana, bila je

Postavil je svojo palico v kot, sedel v naslonjač, zazeval in objavil, da je zunaj vroče. Odgovoril sem mu, da me nadlegujejo muhe — in oba sva umolknila.

— Verjamite mi, gospod doktor! rekel sem čez nekaj časa, da bi bilo brez norcev jako dolgočasno na svetu . . . Poglejte, tu sva dva pametna; oba že naprej znava, da se da o vsakej stvari prepriati brez konca, zato se pa tudi ne prepriava; poznava že skoraj vse skrivne misli drug druzega; zadosti je, če naju jeden zine le jedno besedo — drugi že ve; vidiva zrno vsakega najinega čuvstva skoz trojno lupino. Kar je za druge žalostno, zdi se nama smešno; kar smešno, zdi se nama žalostno; ravnodušna sva do vsega, razen do samega sebe. Ne moreva se tedaj pogovarjati o čuvstvih in mislih mej sabo; vsaj znava vse drug od druzega, kolikor hočeva vedeti, več pa niti ne marava; ostaja nama samo še jedno sredstvo: pripovedovati novice. Povojte mi torej kaj novega!

Utrjen od dolzega pripovedovanja zapri sem oči in zazeval . . .

Po precej dolgem premisljevanji odgovoril mi

je doktor: — V najinem klobuštranji tiči vendar neka ideja.

— Dve, odgovoril sem mu.

— Povejte mi jedno, in jaz povem vam drugo.

— Dobro, le začnite uganjevati! rekel sem mu; gledal sem še vedno v strop in smejal se sam seboju.

— Vi bi radi zvedeli kaj o kom, ki je prišel v toplice, meni se že dozdeva, koga imate v mislih, kajti povpraševali so že tam po vas.

— Doktor! tako se še razgovarjati ne moreva, bereva že v sreči drug druzemu.

— In druga ideja . . .

— Druga ideja je ta: hotel sem vas pripraviti, da bi mi kaj povedali; prvič, ker poslušanje manj utrditi, kakor pripovedovanje; drugič, ker mi vam ni treba ugovarjati; tretjič, utegnil bi zvedeti kako tujo tajnost; četrtič, ker vsi umni ljudje rajši poslušajo, nego pripovedujejo. Sedaj k stvari, kaj vam je povedala kneginja Ligovska o meni?

— Vi ste tedaj prepričani, da je govorila o vas kneginja . . . a ne knežna.

— Popolnem prepričan.

— Zakaj?

— Zato, ker je povpraševala knežna po Grušnickem.

— Vi jo pa res dobro uganete. Knežna rekla je, da je prepričana, da je ta mladi človek radi kakega dvoboja degradiran častnik.

— Nadejam se, da ste jo pustili v njenej prijetnej zmoti . . .

— To se ve da.

— Ozel je zavezzen! zakričal sem, močno razveseljen; kako ga rešiti, bodeva že še preudarila. Osoda vedno skrbi za me, da bi mi ne bilo dolgčas.

— Jaz že slutim, rekel je doktor: — da bo ubogi Grušnicki vaša žrtev . . .

— Povejte dalje, doktor!

— Kneginja je rekla, da se jej vaš obraz zdi znan. Rekel sem jej, da vas je videla najbrž v kakem petrogradskem salonu . . . povedal sem jej vaše ime. Bilo je znano. Kakor se vidi, napravilo je vaše žudovito življenje tam mnogo šuma . . . Kneginja povedala je marsikaj o vas, k ljudskim govoricam pristavlja je tudi svoje opombe . . .

Hčerka jo je poslušala z veliko radoveenostjo; njena

komisija in učitelj v vidnej zadregi. G. Kronik se ozre po skoro čisto praznih klopeh, maje z glavo, zine nekaj potihoma učitelju, ta pa precej visoko ramena vzdiguje. Po preskušnji, ki je trajala skoro jedno uro, bilo je zauzeleno, naj se ob jednej uri skličejo vsi tisti, ki vzdržujejo šolo in imajo otroke za šolo, da povedo svojo voljo, kakošna budi šola v Glinjah. Popoludne privrelo je tako veliko ljudij vkupe, tudi šolska mladež podviza se je priti polnoštevilno (ker so se kazni bali) in praznično oblečena. Ko g. Kronik vidi toliko šolarjev, se začudi in prične: „Saj ni res, kazor toži krajni šolski svet, da zaradi usilovanja tujega jezika nemajo pravega veselja za šolo!“ (Kako pa je bilo predpoludne, ko se o komisiji še ni znalo?) — Preskušnja trajala je do dveh, potem so se otroci odpravili domov in tedaj bil je omogočen vstop občinstvu. G. Kronik pa povzame besedo:

„Došla nam je od krajnega šolskega sveta neka prošnja, ki hoče čisto slovensko šolo, jaz dobro vem, da to ni vaša želja. Proti tej prošnji je pa tudi od tu bila poslana pritožba ali „protest“, ki ima prav veliko podpisov (katerih si pa ni upal pokazati, dobro vedoč, zakaj.) Jaz vam na prosto voljo pustim, odločiti se za čisto slovensko šolo, ka kor hoče vaš krajni šolski svet, ali pa za tako, da bodo vaši otroci tudi nemški znali. Ker pa vašim otrokom dobro želim, zato svetujem, da se odločite za tako šolo, da bodo tudi nemški znali, ker brez nemščine ne more nobeden vaših otrok gospod po stati. Poglejte mene, le zato, ker sem se nemški naučil, mi je bilo mogoče, tako velik gospod postati, kakšnega me tu vidite. (Pri teh besedah se prime z rokama na obeh straneh in se prav močno potrese.) Potem stavita se ob jednem dva vprašanja: Ali vam je znano, kaj krajni šolski svet v tem pismu prosi in imeti hoče? (Pokaže na vkupe zložene listine.) Zakaj niste dopoludne prišli v šolo poslušati, da bi se preprčali, kako otroci že dobro znajo čitati in pisati, slovenski in nemški? Ljudje so misili le na poslednje odgovoriti ter so odmajevali, češ, ker nam ni bilo nič naznajeno, da je komisija tu. Komisija pa je odmajevanje vzela na račun prvega vprašanja in porabila se je prelepa prilika s povzdigneno roko pretiti načelniku krajnega šolskega sveta, ter na vse grlo vkniti: „Sablačen, merkej, kaj počenjaš, hočeš nas prav čisto iz umu spraviti!“ Ko se je imenovani naveličal poslušati tako zvijačuo postopanje, zakliče: „Stojte, dosti je, hočem da pride resnica na dan!“ Nastala je velika zmedenost in razburjenost. Kronik je še jedenkrat hotel pripraviti tako zmedeno glasovanje, ker je pa menda slutil, da ne bude imel sreče, je to opustil rekoč: „Dosti je, preprčan sem, da hočete, naj ostane vse pri starem.“ In tako bila je komisija končana, brez zapisnika, brez pravega glasovanja, kajti šlo je menda le za to, odpraviti ljudi in krajni šolski svet ni dobil do današnjega due nit pičice odgovora, tedaj tudi rekurirati ni mogel. Za tega delj ustili so se nemškutarji po krčmah:

domišljia naredila je iz vas junaka kakega romana po novem okusu . . . Ugovarjal nesem knezinji, da si sem vedel, da govorim same bedarije.

— Dostojni moj prijatelj! rekel sem in mu podal roko. Doktor stisnil jo je krepko, potem je pa nadaljeval:

Ako hočete, jaz vas predstavim . . .

Kaj še, rekel sem in plesknil z rokama: — ali mar junake predstavljam? Junak se ne seznanja drugače, kakor da reši svojo ljubico gotove smrti.

— A vendar mislite vi dvorjaniti knežni? . . .

— Nikakor ne, nikakor ne . . . Napačno ste zadeli; mojih mislij niste uganili! . . . To mi je prav žal, nadaljeval sem, ko sem že molčal precej dolgo: — jaz nikdar rad ne odkrivam svojih mislij, a strašno me veseli, da jih uganejo drugi; v takem slučaju še vselej lahko utajim, če hočem. Vendar, prosim vas, opišite mi mater in hčer. Kakšni ste?

— Kneginja je prvič — ženska kakih petinštiridesetih let, odgovoril je Werner — ona ima dober želodec, a njena kri je spridena; na licu ima rudoče pege. Poslednjo polovico svojega življenja

Majhna peščica nas je, pa smo vendar Slovence ugnali. Ko sem pozneje čital koroškega deželnega zbornika stenografski zapisnik, nesem se malo čudil, da se je našemu prvoboritelju gosp. Einspielerju in drugim očitalo: „dass man in der Lage war, sich darüber zu informieren, inwiefern die Beschwerden gegen die Art und Weise, wie der slovenische Unterricht in Kärnthen durchgeführt wird, gerechtfertigt sind oder nicht; denn wir haben das Beispiel erlebt, dass aus einer Nachbargemeinde des Rosenthaler Landes eine Beschwerde erhoben wurde gegen den deutschen Schulunterricht in der dortigen Gemeinde und dass, als die Commission sich hinabbegeben und die Gemeinde selbst befragt hatte, sich herausstellte, dass mit Ausnahme eines aus Krain importierten Agitators die ganze (?) Bevölkerung (?) mit dem Vorwange des Landesschulrates einverstanden war.“ Ne vem, kje je komisija imela oči, ker mi nesmo videli tistega strahovitega iz Kranjske importiranega agitatorja. — Kdor prečita to poročilo nepristransko, uvidel bode, da postopanje komisije ni bilo preveč pravilno in da je bilo že naprej skleneno, ugušiti javno mnenje. Coute qu' il coute.

Iz Borovnice 19. februarja. [Izv. dop.] Danes imel je naš občinski zastop sejo. Na dnev nem redu bil je, kakor sem na vabilu videl, nekak „reparecij“. Naš, po slovenskem svetu že predobro poznani župan, otvoril sejo po svojem kopitu, zapisnikar pa bi naj bila županova hčerka. Samo po sebi je umevno, da odborniki s takim tajnikom nesobi bili zadovoljni in v hipu so se čuli glasovi: „Tega pa že ne, tajnika v kiklji, tega pa ne, to se ne spodobi!“ Župan bil je vsled tega v zadregi, postal je še bolj rudeč nego navadno in ker si ne ve pomagati, prosi, naj kdo izmej odbornikov prevzame posel tajnika. A nihče ni hotel županu delati tlake, ki je že od 1. 1848. odpravljena, in čuli so se glasi, naj župan sam piše, če pa sam ne zna, naj si vzame tajnika, saj ima plačo. Seje potem ni bilo, ker ni bilo nobenega zapisnikarja, a to priliko porabila sta odbornika gg. F. S. in J. M., da sta županu malo glavo omila, kakor je že davno zasluzil. Župan je na to s trepetajočim glasom izjavil, da bode pri „Kmetskem prijatelju“ v Celji pritožbo uložil. Izvrstno, „gliha v kup štrih“; bodo videli, kaj bodo v Celji zopet spakedrali. Jako ustregli bi nam, ko bi nam hoteli našega župana kar poklicati v uredništvo, bil bi za nje kakor nalašč. Sicer pa brez šale, skrajni čas je, da dobomo občinskega tajnika, ki bode opravljali posel, za kateri je sedanji župan nesposoben, kateri je vrhu tega že precej močno zapleten v pravdo zaradi razdaljenja straže in ker je v kleti neke sode razpečatil itd., o čemer bode baje dne 23. t. m. obravnava pri deželni sodniji v Ljubljani.

Pri nas bi pač krvavo potrebovali moža, ki bi se postavil na čelo in energično postopal, ter odpravil sedanji nered in popravil naše ceste, katere so tako slabe, da nam bude zaradi njih gotovo marsikateri grehek in greh odpuščen.

preživelja je v Moskvi, in tam v miru odebelela. Ona jako ljubi nespodobne smešnice, in sama govoriti kako nepriljivo, kadar běre ni v sobi. Povedala mi je, da je njena hči nedolžna kakor golob. Kaj je meni to mari! . . . rad bi jej bil odgovoril, naj se le pomiri, jaz ne bom izdal nikomur te skrivnosti. Kneginja zdravi se za trganje po udih, hčerka pa Bog ve za kaj. Velel sem obema izpiti vsak dan po dva kozarca vode iz zdravilnega vrelca, in kopati se po dvakrat na teden v kopalnej banji. Kneginja, kakor se vidi, ni vajena zapovedovati; ona zelo čista um in znanje svoje hčere, katera je že čitala Byrona v izvirniku, in ume algebro: v Moskvi se bavijo ženske z resnim učenjem, in imajo prav! Naši moški so tako pusti in neljubeznivi, da se vsaka ženska hitro naveliča koketirati z njimi. Kneginja zelo ljubi mlade ljudi, knežna jih pa jako prezira — moskovska navada! Vsled odgoje obnašajo se moskovske dame kakor štiridesetletni možje.

— Ali ste že vi bili v Moskvi, gospod doktor?

— Da, imel sem celo tam še precej dobro prakso.

Domače stvari.

— (Deželni predsednik) g. A. Winkler vzprejel je danes čestitko odvetniške kamore.

— (Jour-fixe „Sokola“) bode prihodno soboto dné 24. t. m. v steklenem salonu gostilne „pri zvezdi“ na cesar Josipovem trgu.

— (Deželni odbor kranjski) kupil je baje od stavbene družbe prostor za novi muzej za 17.000 gld. Novi deželni muzej zidal se bode nasproti novej hranilnici.

— (Podkonzul Aleksander Rehn), rodom Ljubljancan, imenovan je pravim konzulom.

— („Slovenskega Pravnika“) 2. številka izšla je danes in prinaša naslednje zanimivo gradivo: Slovenčina pri uradnih zavodih. — Hipotekarna tožba in postopanje z mandatom. — Akopram se dovršna signacija glede v javnih zemljiščnih knjigah zavarovane terjatve napravi, iz te pogodbe vendar ne sledi, da je terjatev in z njo zastavna pravica ugasnila in svojo pravno moč izgubila. §§. 469 in 1401 obč. drž. zak. — Motenje posesti zastran vozne poti. — Proti komu naj se naperi tožba zastran motenja posesti? Proti gospodarju ali hiapcu? — Zemljiščni posestniki so opravičeni odškodnino zahtevati za vsakeršno po zverjadi prouzročeno škodo, in tudi če se je na gozdnih zemljiščih zgodila. — Naložitev povrnitve komisijonalnih stroškov stranki, ki ni potrebnih korakov storila, na podlagi pravomočnega zapretanja od strani urada. — Zakonski otrok teh staršev, kateri za časa njegovega rojstva nobeni zakonito priznani cerkvi ali verski družbi niso prispadali, ne more se k nobeni takši prisluževati. — K praksi povrnitve škode iz državne blagajnice v slučaju preklicane konfiskacije kakega časopisa. — Daritev pa ne cesija. — §. 1475 obč. drž. zak. — Raznosti. — I. Občni sodni red (zacetek)

— (Trg Ljutomer) postal je „uemško mesto“, vsaj „Deutsche Wacht“ poklonila mu je 14. t. m. ta prdevek, ki pa Ljutomerčanom menda ne bode po godu.

— (Nova slovenska knjiga.) Britanska in inozemska svetopisenska družba izdala je „Novi testament gospoda in izveličarja našega Jezusa Kristusa“ (poleg grškega izvira) in „Psalme Davide“. Knjiga tiskana je na Dunaji v 12ki, (Novi testament obsegata 402, psalmi pa 109 stran), ima lep papir, lep tisk, gladek blagoglasen jezik, a stane v platno vezana samo 18 kr.

— (Poziv gg. učiteljem na Kranjskem.) Podpisnemu podelila je sl. c. kr. deželna vlada več kmetijskih poučnih knjig v ta namen, da jih razdelim mej učitelje in ljudske šole. Te knjige so sledeče: „Umnno kmetovanje in gospodarstvo“, „Nauk o umni živinoreji“, „Navod za pridelovanje lanu“, „Novi kranjski panj“ in „Živali kmetijstvu in gospodarstvu koristne“. Ker se nesem vseh teh knjig razdeliti, obračam se do gg. učiteljev, naj se pri meni pismeno oglase, ako žele dobiti nekajiko teh knjig.

E. Kramar,

učitelj kmetijstva za Kranjsko, Ljubljana.

— (Tržaška lotterija.) Ker mislimo, da ja marsikateri naših čitateljev kupil kako tržaško šečko, hočemo navesti še nekaj izzrebanih števil. Dobitek za 3000 gld. zadeba je štv. 1,963.004.

— Po 1000 gold. vrednosti dobe štv.:
1,361.703 1,392.505 801.060 397.349 1,006.240
1,584.345 1,599.007 1,056.912 1,254.194 481.874
1,420.093 190.147 1,083.059 191.801 in 516.261.

Po 500 gld. vrednosti dobe štv.:

1,344.254	19.869	1,458.398	1,552.718	176.647
1,759.401	779.674	623.688	17.287	120.461
466.183	613.262	1,018.783	1,978.309	755.899
41.958	1,419.614	689.972	1,794.828	1,099.686
162.611	1,438.472	1,046.334	1,815.632	1,015.425
476.212	1,575.336	1,631.163	1,302.115	1,312.345

Po 300 gld. vrednosti dobe štv.:

1,445.340	765.548	748.948	612.862	227.414
1,962.439	1,760.557	708.319	248.593	1,857.065
1,223.483	1,780.622	109.888	1,562.057	1,530.398
1,324.100	356.103	1,387.007	1,837.196	1,379.129

(Dalje prih.)

81.238 1,623.860 1,422.462 390.978 797.434
1,592.224 699.978 1,042.907 904.918 847.282
19.992 1,192.060 1,262.777 1,640.087 312.117
760.206 640.632 1,496.747 271.176 1,395.548
1,212.442 1,170.594 1,387.343 1,877.332 1,783.595
350.576 429.320 226.300 1,865.946 in 1,776.442.

Po 200 gld. vrednosti dobe štev.:

331.516 915.648 694.778 1,794.437 158.266
1,411.859 403.361 387.931 1,941.145 1,474.059
736.265 311.253 1,138.782 1,752.546 990.202
1,374.134 1,167.341 358.866 36.177 1,943.732
927.282 1,722.177 132.667 1,162.539 62.371
893.602 1,828.107 1,350.555 978.156 1,051.944
1,502.579 1,700.978 954.464 1,568.652 1,368.991
1,050.074 1,046.888 1,368.091 1,946.249 1,838.728
620.128 1,931.593 592.543 1,700.761 506.418
1,365.604 1,920.550 499.034 1,823.315 in 1,157.495.

Po 100 gld. vrednosti dobé št.:

1,845.180 809.979 1,703.811 366.228 1,741.429
567.711 1,832.692 1,230.425 130.886 759.883
1,128.003 214.397 1,780.241 1,006.570 1,024.977
1,147.069 1,435.271 416.949 557.807 349.660
1,467.810 464.399 1,182.090 487.978 1,668.115
1,854.890 1,385.547 1,813.546 39.471 1,231.547
383.455 209.502 209.105 1,519.714 457.290
992.472 579.911 1,178.873.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Rim 20. februarja. Italijanski poslanik v Carigradu zahteval je od Porte, da kaznuje prouzročitelje razžalitve italijanskega konzulata v Tripolisu, takojšnjo javno satisfakcijo ter naznani, da je odplula italijanska oklopica pred Tripolis. — Vest, da Italija pripravlja oddelek vojske in ladije za okupacijo Tripolisa, je neutemeljna.

London 20. februarja. Dunavska konferenca imela je popoludne sejo. — Govori se, da bode vlada v petek v Dublinu začela tajno preiskavo, ki se tiče zarote, ki ima še več dimensije in še bolj uničujoče svrhe, nego nedavno razkriti komplot.

Umrli so v Ljubljani:

16. februarja: Lenka Železnikar, delavčeva hči 1 $\frac{1}{2}$ leta, Križevniške ulice št. 9, za božanstvo. — Karol Recher, umirovljeni c. kr. policijski uradnik, 75 let, Rimsko cesta št. 2, za otrpenjem srca. — Janez Janša, mitnega čuvajec, sin, 2 leti, Florijanske ulice št. 50 za božanstvo.

17. februarja: Alojzij Potokar, delavčev sin, 9 mescev, Dunajska cesta št. 28, za vnetico v grlu.

18. februarja: Janez Košir, branjevec, 50 l., Rožne ulice št. 37, za sprindenjem jeter.

19. februarja: Alojzija Lekan, mizarjeva žena, 26 let, Cerkvene ulice št. 19, za sušico. — Marija Tomec, krčmarjeva hči, 3 $\frac{1}{2}$ leta, sv. Petra cesta št. 3, za vjetjem pluč.

21. februarja: Alojzija Vatovac, vrtnarjeva hči, 2 leti in 8 mes., Slonove ulice št. 5, za sušico.

V deželnej bolnici:

16. februarja: Anton Pivk, delavec, 31 let, za bronhitido. — Stefan Kodar, dinar, 20 let, za vnetico v grlu.

18. februarja: Janez Knišel, gostač, 61 let, za katarom v črevesu. — Jožef Ternost, rudokop, 20 let, za sušico.

19. februarja: Marija Erjavšek, gostija, 49 let, za rakom.

Tujci:

20. februarja.

Pri Slovu: Grof Kinsky z Dunaja. — Schuller iz Trbiža. — Jakobi z Dunaja. — Eder iz Nürnbergra. — Dr. Marini iz Trevira.

Pri Matici: Drechsler z Dunaja. — Steinharter iz Monakova. — Herling z Dunaja. — Hardt iz Barmena. — Gerber z Dunaja. —

Meteorologično poročilo.

(Pregled čez pretečeni teden.)

Barometer: Stanje barometrovo je bilo v pretečenem tednu zelo visoko in sploh za 746 mm. nad normalom; znašalo je namreč 742.76 mm. in je bilo vse dni nadnormalno. Najvišje srednje stanje, za 9.24 mm. nad normalom, je imel četrtek; najniže, za 5.08 mm. pod normalom, torek; razloček mej maksimum in minimum srednjega stanja je tedaj znašal 4.16 mm. Tudi stanje sploh je bilo vse dni nadnormalno, in sicer najvišje za 9.80 mm. nad normalom, v četrtek zjutraj; najniže, za 4.57 mm. nad normalom, v torek zjutraj; razloček mej maksimum in minimum sploh je tedaj znašal le 5.23 mm. Največji razloček v stanji jednega dne, za 2.58 mm., je imela sreda; najmanjši, za 0.94 mm., četrtek.

Thermometer: Srednja temperatura pretečenega tedna je znašala + 2.0°C., to je za 2.3°C. nad normalom, ter je bila samo v nedeljo podnormalna. Najvišja, za 3.8°C.

nad normalom, je bila srednja temperatura v sredo; najnižja, za 1.2°C. pod normalom, v nedeljo. Tudi temperatura sploh je bila le 2krat podnormalna, najvišja, za 5.3°C. nad normalom, v četrtek opoldune; najnižja, za 2.3°C. pod normalom, v nedeljo zvečer. Razloček mej maksimum in minimum srednjega stanja je tedaj znašal 5.0°C.; razloček mej maksimum in minimum sploh 7.6°C. Največji razloček v stanji jednega dne, za 4.3°C., je imela temperatura v soboto; najmanjši, za 2.0°C. v sredo.

Vetrovi pretečenega tedna so bili precej spremenljivi in tudi nekoliko močnejši. Največkrat, po 6krat, je bil „vzhod“, 5krat „burja“, 4krat „jugovzhod“, 3krat „brezvetrie“, 2krat „zahod“, 1krat „gorenjec“.

Nebo je bilo vkljub visocemu stanju barometrovemu razum jedenkrat vselej „oblačno“, le jedenkrat „deloma jasno“.

Vreme pretečenega tedna je bilo zelo stanovitno; teden ni imel nobenega deževnega dneva.

Tržne cene v Ljubljani

dné 21. februarja t. l.

	gld.	kr.
Pšenica, hektoliter	7	47
Rež,	5	20
Ječmen	4	55
Oves,	2	93
Ajda,	4	23
Proso,	5	4
Koruzna,	5	20
Leča	8	—
Grah	8	—
Fižol	9	—
Krompir, 100 kilogramov	2	86
Maslo,	96	—
Mast,	88	—
Špeh frišen	68	—
„ povojen,	75	—
Surovo maslo,	85	—
Jajca, jedno	2 $\frac{1}{2}$	—
Mleko, liter	8	—
Goveje meso, kilogram	56	—
Telećeje	50	—
Svinjsko	48	—
Koštrunovo	28	—
Kokoš	45	—
Golob	17	—
Seno, 100 kilogramov	2	96
Slama,	1	96
Drva trda, 4 kv. metre	6	—
„ mehka, „ „ „	4	—

Dunajska borza

dné 21. februarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	78	gld. 20	kr.
Srebrna renta	78	65	—
Zlata renta	97	—	—
5% marčna renta	92	90	—
Akcije narodne banke	829	—	—
Kreditne akcije	297	60	—
London	119	80	—
Srebro	—	—	—
Napol.	9	49 $\frac{1}{2}$	—
C. kr. cekini	5	65	—
Nemške marke	58	55	—
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld. 118	50
Državne srečke iz l. 1864	100	—	170
4% avstr. zlata renta, davka prosta	97	—	—
Ogrska zlata renta 6%	119	55	—
„ papirna renta 5%	87	85	—
5% štajerske zemljišč. obvez. oblig.	103	—	—
Dunava reg. srečke 5%	100	gld. 115	—
Zemlj. obč. avstr. 4 $\frac{1}{2}$ % zlati zast. listi	117	75	—
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	98	80	—
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	104	75	—
Kreditne srečke	170	50	—
Rudolfove srečke	10	20	—
Akcije anglo-avstr. banke	120	119	50
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	222	—	—



Tužnim srečem naznanjam vsem rojakom, pri-

jateljem in znancem, da je premila soprog, ozi-

roma mati

Rozalija Kolbezen, roj. Traun, posestnica,

pretečeno sredo 14. februarja 1883 zjutraj ob 6. uri, po dolgej bolezni in težkih mukah, previdena s sv. zakramenti, v 43. letu svoje dôbe, prešila se s tega sveta v boljše življenje.

Pogreb bil je 15. februarja 1883 ob 4. uri popoludne v Vojni Vasi.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v raznih cerkvah.

Tistim, kateri so izkazali sočutje mej bolezni, in vsem, kateri so se pogreba udeležili, naj-

toplejša zahvala.

Črnomelj, 18. februarja 1883.

Ivan Kolbezen,
soprog.

Viktor, Albert in Rudolf Kolbezen,

sinovi.

Pavla, Zofa in Ivanka Kolbezen,

hcere.

(104)

Zahvala.

Za izkaze obširnega sočutja o bolezni in o smrti našega nepozabiljivega soproga, očeta, brata, zeta in svaka, gospoda

Valentina Sturm-a,

za mnogoštevilno udeležbo pri pogrebu, za lepe in umetne večne, posebno za častni sprevod slavnih prostovoljnih požarnih bramb v Begunjah in mesta Radovljškega zahvaljujejo se vsem iskreno (103)

žalujoči sorodniki.

Poljče, dné 20. februarja 1883.

Dobri akvisiterji

za „EQUITABLE“, zavarovalno društvo za življeno v Zjednjene Državah (Novo podjetje, l. 1882 — 158 milijonov gld.) vzprejmejo se takoj za dobro plačo. Reference se zahtevajo. Dopisi do glavnega zastopa na Dunaj, I., Elisabethstrasse 10. (100—2)

Spreten mlinar,

kateri govorji nemški in slovenski